

Wacław Piotr Rzewuski

[autor instrukcji wychowawczej](#)

[uczeń, hetman wielki koronny](#)

Ur. 29.10.1706, Rozdół

Zm. 27.10.1779, Siedliska

Dane rodziców

Stanisław Mateusz Rzewuski (1662-1728)

Eleonora Ludwika Kunicka

Wychowanie i wykształcenie

Po zakończeniu [edukacji domowej](#) początkowo pobierał nauki w [pijarskim kolegium](#) w [Bełzie](#), a być może również w [Warężu](#). Następnie przeniósł się do [kolegium jezuitów](#) w [Lublinie](#). Uczył się tam na pewno w pierwszej połowie 1722 roku. Nie jest znana dokładna data ukończenia nauki w tej placówce, lecz niebawem Wacław wyruszył w [podróż edukacyjną](#) po Europie, która miała stanowić ukoronowanie jego nauczania. Dawniej twierdzono, że wyjechał wspólnie ze starszym bratem Sewerynem Józefem, lecz nie jest to możliwe, wzięwszy pod uwagę to, że w czasie wojażu Seweryna, w latach 1721-1722 Wacław przez cały czas przebywał w kraju. Elementem wspólnym łączącym europejską edukację obydwu synów Stanisława Mateusza był osoba [preceptora](#) - [Marcina Kawieckiego \(Kaweckiego\)](#), jak również podobna trasa i długość trwania peregrynacji. Wacław wyjechał z kraju zapewne w 1724 r. i przebywał przez dłuższy czas we [Francji](#) (głównie [Paryżu](#)), a później zwiedzał także [Anglię](#), [Holandię](#) i [Italię](#). Przez pewien czas zatrzymał się również w [Wiedniu](#). Do kraju powrócił w końcu 1727 roku. W trakcie podróży uczył się [prywatnie](#) na lekcjach wynajętych profesorów z różnych dziedzin: [historii](#), [matematyki](#), [prawa](#). Sporo uwagi poświęcał również nauce gry na instrumentach, co potwierdza jego późniejsze zamiłowanie do muzyki.

Etapy kariery dot. edukacji

Zapewnił również gruntowne wykształcenie swoim trzem synom (Stanisławowi Ferdynandowi, [Józefowi](#) oraz [Sewerynowi](#)). Wszyscy trzej bracia uczyli się przez pewien czas w [warszawskim kolegium teatynów](#). [Seweryn](#) przebywał w tej szkole w latach około 1754-1756, natomiast jego dwaj starsi bracia wcześniej - w początkach lat pięćdziesiątych XVIII wieku. Problemowi [wychowania dworskiego](#) została poświęcona [instrukcja](#) przeznaczona dla [Seweryna](#), którą Wacław napisał w 1754 roku z okazji pobytu syna w [Warszawie](#). Postanowienia tego dokumentu obejmowały wskazania zalecające nabycie ogłady towarzyskiej właściwej przyszłemu magnackiemu politykowi i urzędnikowi. Miały one realizować ideał "honnête homme'a" - kompleksowego wychowania człowieka szlachetnie urodzonego i przynależącego do elity społecznej i kulturalnej.

Wyprawił także wszystkich synów w [podróż edukacyjną](#) po Europie. Bracia podróżowali w dwóch turach - starsi w latach 1755-1757, natomiast najmłodszy [Seweryn](#) w okresie 1759-1761. W przypadku obydwu wojaży opiekunem młodych wojażerów był [guwerner](#) - francuski ksiądz Louis-Antoine Caraccioli. Z okazji obydwu wyjazdów Wacław Rzewuski spisał dość szczegółowe [instrukcje wychowawcze](#) dla synów. Znane są dwa dokumenty tego typu - przeznaczone odpowiednio dla [Józefa](#) (1755) i [Seweryna](#) (1759). Oddzielną instrukcję Rzewuski przygotował dla Ignacego Rulikowskiego, swojego koniuszego, który miał towarzyszyć jego synowi [Sewerynowi](#) w początkowej fazie podróży. Instrukcje podróżno-wychowawcze dla [Józefa](#) (1755) i [Seweryna](#) (1759) zawierają szereg drobiazgowych wskazań ujmujących w karby kontroli praktycznie wszystkie sfery życia podróżników. Najwięcej miejsca przeznaczono w nich na pouczenia natury moralnej i religijnej. Ojciec bardzo troszczył się o właściwe zachowanie i wychowanie synów. Zalecał bezwzględne posłuszeństwo swojej woli, wyrażonej w tekście [instrukcji](#), oraz rozkazom [guwenera](#). Całkowicie zabraniał uprawiania hazardu, pijaństwa oraz utrzymywania niewłaściwych kontaktów towarzyskich. Sporą

rolę odgrywały sprawy dydaktyczno-naukowe. Rzewuski przewidywał dla synów dość wąski program nauczania obejmujący głównie studium [historii](#), [prawa](#), [filozofii](#) i [geografii](#), a przede wszystkim doskonalenie znajomości nowożytnych języków obcych - głównie [niemieckiego](#) i [francuskiego](#), a w mniejszej mierze [włoskiego](#). Oprócz tego dozwalał na ograniczone czasowo ćwiczenia muzyki, tańca i śpiewu oraz pewną dawkę ćwiczeń rycerskich, a nawet naukę rysunku.

Po powrocie synów do kraju i osiągnięciu przez nich pełnoletności Wacław Rzewuski nie zaprzestał pisać [instrukcji](#) dla swoich potomków. Były one skierowane w szczególności do najmłodszego syna [Seweryna](#), który odziedziczył z czasem rodzinną rezydencję w [Podhorcach](#). W początkach lat sześćdziesiątych XVIII wieku Wacław sformułował również dwie [instrukcje](#) dla swoich córek: Teresy Karoliny oraz Ludwiki Marii Róży. Po śmierci swojej żony Anny z Lubomirskich w 1763 roku Wacław napisał przynajmniej dwie [instrukcje](#) skierowane do obydwu córek, w których sformułował szereg zaleceń dla panien będących na wydaniu (w niedługim czasie obydwie Rzewuskie wyszły za mąż). [Instrukcje](#) dotyczyły spraw życia codziennego, w szczególności wyjazdów z rezydencji do sanktuariów i obiektów kultu oraz innych siedzib Rzewuskich, m.in. w [Olesku](#) i Dubnie. Córki miały pozostawać pod uważną opieką ochmistrzyni dworu - Kozłowskiej, a nad ich bezpieczeństwem mieli również czuwać studzy wyznaczeni przez koniuszego. Druga z instrukcji regulowała kwestie przeciwpożarowe podczas pobytu w [Podhorcach](#) i zawierała szereg nakazów mających na celu całkowite wyeliminowanie możliwości powstania pożaru w głównej rezydencji Rzewuskich.

Fakty z życia osobistego

Żył w [XVIII wieku](#).

Bibliografia

Podmiotowa

1. Archiwum Narodowe, Kraków, Archiwum Podhoreckie.

